

Уводна реч

Ово је девети децембар заредом у ком се појављује нови број *Књиженства, часописа за студије књижевности, рода и културе*, покренутог у оквиру истраживачког пројекта *Књиженство, теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Девет година је довољно времена да се стекне навика очекивања новог броја на самом почетку зиме. За нас у редакцији часописа децембар изазива узбуђење јер изнова представљамо текстове који настављају започете или отварају нове теме у вези са женским стваралаштвом и статусом жене у уметности и култури. Из године у годину повећава се број наших сарадница и сарадника. Нарочито је важна чињеница да је међу њима све више младих: студенткиње и студенти мастер и докторских студија, као и младе истраживачице и истраживачи, те младе ауторке и аутори, који у подручјима којима се бави *Књиженство* откривају изазове који их инспиришу, а у часопису добијају простор да објаве своје радове. Неки од њих се баве потпуно новим темама, док други преиспитују ваљаност традиционалних тумачења. Управо захваљујући младим сарадницама и сарадницима, сваки нови број нашег часописа представља корак даље у неопходној друштвеној и културној еманципацији наше средине.

У овом, деветом броју, имамо девет текстова у рубрици *Женска књижевност и култура*. Први је наставак текста о Катарини Богдановић из претходног броја, који нас упознаје с дневницима и архивском грађом ове интелектуалке и бунтовнице. Други текст бави се путописом *Нови свет или У Америци годину дана* Јелене Ј. Димитријевић: део је својеврсне традиције часописа *Књиженство* да о овој ауторки скоро у сваком броју имамо барем један чланак. Повод за овај текст јесте објављивање другог издања путописа из Америке, тачно један век од када се ауторка отиснула у Нови свет. Рад се бави антисифражетским покретима и часописом *The Woman Patriot* о којима Јелена Ј. Димитријевић говори у свом путопису. Наредни текст је посвећен животу и раду Јелице Беловић-Бернациковске и говори о фазама кроз које је пролазила стварајући идентитет просветитељке и етнографкиње. Следећи текст говори о збирци *Гимназијски тренутак* песникиње Гордане Тодоровић, чији је животни пут био кратак и болан, а песнички опус, премда невелик, изузетан по квалитету.

Потом је реч о критици робовласништва у песмама „Афрички поглавица“ Саре Вентворт Мортон и „Првом броду с робљем“ Лидије Хантли Сигорни. Затим се упознајемо са главним сегментима стваралаштва Александре Колонтај, њеним теоријским и прозним текстовима, а у фокусу рада налази се њена теорија о „новој жени“ и слободној љубави. Следи рад о кинеској списатељки Линг Шухуа која је градила књижевну каријеру као феминистичка ауторка у средини и у времену када то није било нимало лако. Два закључна рада у овој рубрици тичу се књига о изузетним женама, насталим у пољу дечје литературе, те везе између феминизма и популарне културе кроз анализу кључних идеја из три нове књиге.

У рубрици *Библиографија* објављујемо библиографију часописа *Матерински лист: илустровани месечник за домаће васпитање и неговање деце, испитивање детињства и рад у забавишту*, који је излазио једном месечно од 1901. до краја 1903. године.

Интервју је у овом броју вођен са Надом Лер-Софронић, научницом која је прва у социјалистичкој Југославији одбранила докторат са феминистичком темом, и од тада се бави, теоријски и истраживачки, положајем жена. Иста рубрика садржи и деманти одређених података из интервјуа објављеног у броју седам, што сведочи о живој комуникацији коју наш часопис иницира.

Рубрика *Прикази* има четири текста о врло разнородним делима. Први се бави зборником радова с конференције *Неко је рекао феминизам? Феминистичка теорија у Србији данас*, који је дао преглед актуелних феминистичких и феминизмом инспирисаних истраживања у Србији. Други чланак у овој рубрици такође се бави зборником радова, с тим што је реч о издању које мапира женске и родне студије унутар студија англистике у Европи. Трећи приказ представља књигу *Болница Стобарт* у преводу Марије Николић са енглеског језика, као и пратећу истоимену изложбу и каталог „Болница Стобарт – Крагујевац 1915“. Закључни текст представља сабрана дела Гордане Тодоровић у три књиге које је приредила Милица Миленковић, чиме се још једном подвлачи значај Гордане Тодоровић, давно назване „загонетком наше поезије“.

У рубрици *Догађаји* извештавамо вас о представљању пројекта *Књиженство* и истоименог часописа у земљи и иностранству, предавањима гостујућих професора, као и о јавним предавањима и наступима чланова пројекта. Ова је рубрика свакако могла да буде много дужа, јер је приказан тек део активности из 2019. године.

Срдачан поздрав до десетог, јубиларног децембра, када ћемо сачинити детаљнију ретроспективу нашег рада и остварених резултата.

Редакција